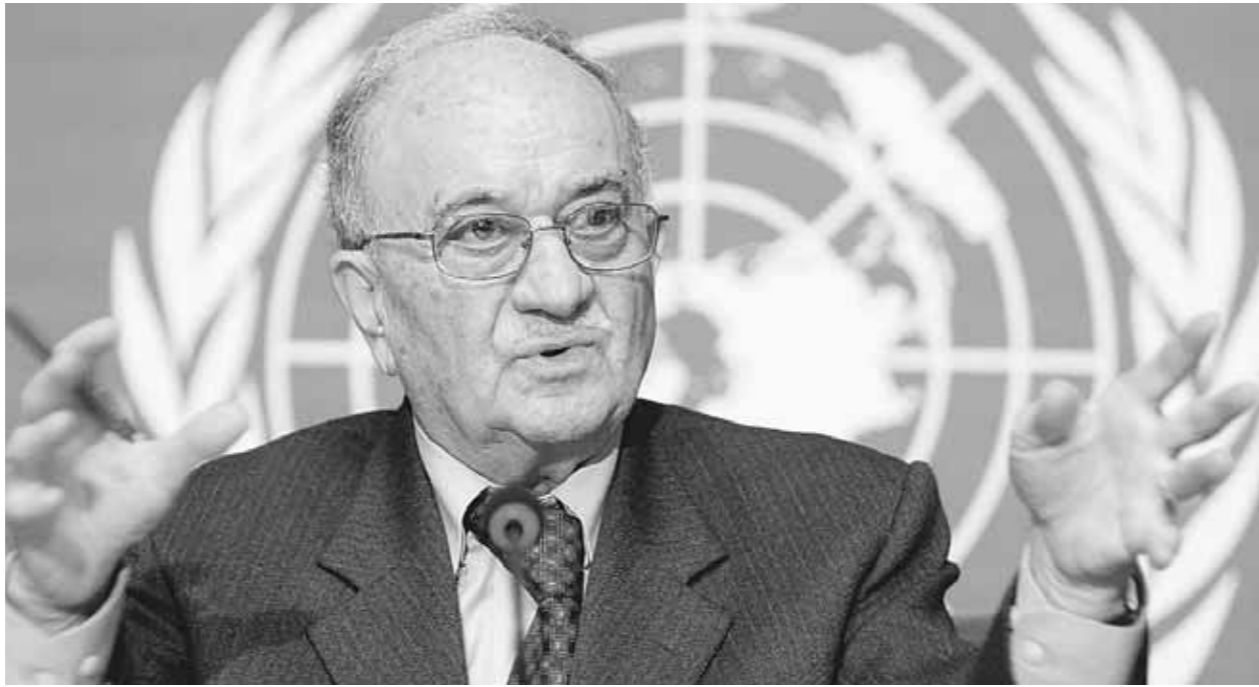

**ΑΝΔΡΕΑΣ
ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ**

Χρειάζονται πολλές σελίδες της εφημερίδας για να χωρέσουν οι εμπειρίες που κουβαλά ο Ανδρέας Μαυρομμάτης, ένας άνθρωπος ο οποίος έχει ταυτίσει τη ζωή του με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Υπήρξε για πολλά χρόνια στα Ηνωμένα Έθνη, υπήρξε συννομιούχος στο Κυπριακό και τώρα, είναι ο πρόεδρος της Επιτροπής Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας.

«Δυστυχώς είμαστε ρατσιστές»

> Ο σεβασμός των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αρχίζει από το σπίτι

ΤΗΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΣΟΛΩΜΩΝΙΔΟΥ ΔΡΟΥΣΙΩΤΟΥ

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι μια από τις πιο παρεξηγημένες έννοιες της εποχής μας. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η διεθνής κοινότητα κατοχύρωσε, μέσω των διαφόρων συμβάσεων, τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, που άρχισαν να τα προσοψαφούν οι διάφορες χώρες είτε για χάρη των πολιτών τους είτε για να δείξουν πρόσωπο προς τους τρίτους, με αποτέλεσμα να γίνει τεράστια πρόδοος. Θυμάστε πόσες δικτατορίες υπήρχαν που παραβίασαν τα ανθρώπινα δικαιώματα και σιγά - σιγά τερματίστηκαν;

Βέβαια μπορεί να πει κανείς ότι οι δικτατορίες τερματίστηκαν με το τέλος του ψυχρού πολέμου. Δεν μπορούσε η Αμερική να επικαλείται παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τη Σοβιετική Ένωση και η ίδια να στηρίζει τις διάφορες χούντες. Έτσι δημιουργήθηκαν εκείνες οι πιέσεις που προώθησαν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Σήμερα η Διεθνής Αμφικτιονία ερευνά θέματα που καίνε όπως τα βασανιστήρια, τις μαζικές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διάφορες χώρες όπως στο Ιράκ, στο οποίο ανέλαβα ένα από τα δυσκολότερα έργα λίγο πριν την εισβολή που για μένα δεν ήταν νόμιμη.

Γιατί επέλεξαν εσάς τα Ηνωμένα Έθνη να πάτε στο Ιράκ; Διότι έχω μια πείρα στα ανθρώπινα δικαιώματα 37 τόσων χρόνων και με θεωρούσαν πραγματικά ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα.

Πώς ήταν η εμπειρία στο Ιράκ; Τραυματική. Ζητούσα για τρία χρόνια να πάω και τελικά μου επέτρεψαν μια τριήμερη επίσκεψη, εννέα μήνες πριν την εισβολή, επίσκεψη η οποία ήταν αρκετή για να εξασφαλίσω μια σειρά από υποχωρήσεις από μέρους της κυβέρνησης.

Τι θυμάστε έντονα; Την τραυματική εμπειρία της επίσκεψης στις φυλακές του Απουγκρέιπ. Είχα πάει στα κελάια των μελλοθανάτων. Το μοναδικό φως ήταν μια μικρή λάμπα των 20 κερών στο διάδρομο. Σε άλλα πτέρυγα σε ένα δωμάτιο διαστάσεων 10 επί 10 μέτρα, έμναν 40 περίπου άτομα. Βρόμα και δυσωδία. Την επομένη μέρα πήγα στο νοσοκομείο των παιδιών με καρκίνο. Ήταν κάτι το απίστευτο. Παιδιά να σφραδάζουν από πόνο και να μην έχουν φάρμακα να τους δώσουν, λόγω του εμπάργκο. Εισιγήθηκαν να γίνουν μαζικές απολύσεις από τις φυλακές και δόθηκε μια γενική αμνηστία. Είχα πληροφορίες ότι εκτελούνταν πόρνες διά αποκεφαλισμού σε δημόσιο χώρο και άφηναν εκεί το κεφάλι τους. Το διερεύνησα και σταμάτησαν από τότε να τις καταδικάζουν εις θάνατο.

Η δική σας έρευνα θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να αποφευχθεί η εισβολή; Ετοιμάσαμε ένα σημείωμα με τον διευθυντή της Υπιάτης Αρμοστείας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, ο οποίος σκοτώθηκε στο Ιράκ, όπου τους λέγαμε αντί για τα όπλα μαζικής καταστροφής να χρησιμοποιήσουν ως επικείμενη την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που ήταν αποδεδειγμένη. Η απάντησή τους ήταν αρνητική.

Γιατί; Διότι πιστεύω πως μαζικές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων γίνονται και σε άλλες αραβικές χώρες, από τις οποίες εξαρτάτο το πετρέλαιο της Αμερικής και της Ευρώπης, γι' αυτό ούτε καν έλαβαν υπόψη την εισήγησή μας.

Επιλεκτική η ευαισθησία για τα ανθρώπινα δικαιώματα; Ναι, χρησιμοποιήθηκε μερικώς και για το Κόσοβο, εσφαλμένα κατά την άποψή μου. Κατ'επίκληση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Κοσοβάρων έγιναν οι βομβαρδισμοί, στους οποίους δυστυχώς αναμείχθηκε και η Ευρώπη. Αν με τη βοήθεια κάποιων δυτικών επιτελικών ή απόσχιστο Κοσόβου, αυτό σαφώς θα παραβιάζεθε μετωπιαίως αρχές του καταστατικού χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Πόσο αποτελεσματικά είναι τελικά τα Ηνωμένα Έθνη; Περιμένα αυτό το ερώτημά σας. Στις αρχές της δεκαετίας του '90 έγινε η κατάρρευση του ούτω καλούμενου υπαρκτού σοσιαλισμού. Μέχρι την ημέρα εκείνη η επιτυχία των Ηνωμένων Εθνών συνίστατο στη λεγόμενη εξισορρόπηση του τρόμου μεταξύ των δυο μεγάλων δυνάμεων. Όταν αυτές οι ισορροπίες εξαφανίστηκαν διότι δεν υπήρχε πλέον το αντίπαλο δέος και ταυτόχρονα είχαν διαλυθεί οι αδέσμευτοι, φτάσαμε στο μονοπώλιο από τη μια δύναμη. Μεγάλη μου ελπίδα ήταν ότι μόνο η αναδυόμενη Κίνα, αλλά η Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία με απογοήτευσε μια που μέσα της υπάρχουν οι αυτοί οι ίδιοι των Ηνωμένων Πολιτειών.

Με τα δεδομένα αυτά... προσαποδομώ να κάνουμε ό,τι μπορούμε. Το γεγονός ότι ακόμα και οι παντοδύναμες Ηνωμένες Πολιτείες ήλθαν ενώπιον της Επιτροπής Εναντίων των Βασανιστηρίων των Ηνωμένων Εθνών, της οποίας προεδρεύω και νιώθουν την ανάγκη να απαντήσουν στα ερωτήματά μας, πιστεύω ότι τους κάνει πιο προσεκτικούς. Αυτό είναι ο λόγος που απειλευρώθηκαν κάπου 300 φυλακισμένοι από το Γκουαντάναμο, γι' αυτό επιτέλους ξύπνησε η αμερικανική κοινή γνώμη.

Κοιμάστε ήσυχος τα βράδια; Πολύ ήσυχος διότι πιστεύω ότι συμβάλλω σε ένα μικρό βαθμό στη βελτίωση της κατάστασης.

Δεν νιώθετε ότι κάποιον άνθρωπο μπορεί να υποφέρουν διότι εσείς δεν καταφέρατε ως Οργανισμός να επιτελέσετε σωστά το έργο σας; Η απάντησή μου μπορεί να σας φανεί παράξενη. Ήταν τόσο γεμάτος ο χρόνος μου σε σχέση με τις ενασχολήσεις μου για θέματα διεθνούς δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων που δεν έδωσα τον χρόνο να δω τα κενά μας.

ΦΩΤ. Γ. ΜΗΛΙΩΤΗΣ

«Ποτέ δεν θεώρησα τον εαυτό μου πολιτικό»

Ως φοιτητής στο Λονδίνο ήσασταν συγκατοικός με τους Τάσο Παπαδόπουλο, Σπύρο Κυπριανού και Λέλλο Δημητριάδη. Μάλιστα και τον Λιβέρτα. Ήταν ένα σπίτι πολιτικών αντιθέσεων; Δεν υπήρχαν πολιτικές αντιθέσεις τότε. Είχαμε δημιουργήσει μια φοιτητική ένωση, που βασικά έκανα τη δουλειά με το Λέλλο. Ο Σπύρος ήταν ο εκλεκτός της Αρχιεπισκοπής και ο Τάσος ο σκληροδουλειτής που δεν ανεχόταν απόψεις κατωτέρας ποιότητας. Η φιλία αυτή κράτησε; Με μένα παρέμειναν όλοι φίλοι. Εσείς γιατί δεν αναμειχθήκατε με την ενεργό πολιτική; Είκοσι πέντε χρόνων είχα διοριστεί δικαστής πρώτα στην Πάφο, μετά στη Λευκωσία και έτσι δεν ενδιαφερόμουν για την ενεργό πολιτική όπως οι άλλοι τρεις, παρόλο που ήγνα από τον Μακάριο Υπουργός Εργασίας. Ποτέ όμως δεν θεώρησα τον εαυτό μου πολιτικό πρόσωπο. Δεν ανήκα σε κάποιο κόμμα. Πιστεύω ότι ο τρόπος που δουλεύουν αξιωματικοί των σκεπτόμενο πολίτη. Τον Σπύρο Κυπριανού ξέρατε από τα μαθητικά

χρόνια στη Λεμεσό; Ναι, παρά το ότι είμαστε της ίδιας ηλικίας ήμουν μια τάξη μεγαλύτερος. Πώς βρεθήκατε στη Λεμεσό; Γεννήθηκα στη Λάρνακα αλλά γυρίζαμε τις πόλεις λόγω των μεταθέσεων του πατέρα μου που ήταν πρωτοκολλητής. Φοιτήσατε στο Ελληνικό Γυμνάσιο Λεμεσού... ήμουν ο αριθμός 407 και κατέβηκα στην απεργία εναντίον του Γερακάρη. Με τον Γιώργο Βασιλείου... Ναι και τον Ανδρέα Κυριακού Τζωνή. Εκείνοι ήταν έκρη τάξη, εμείς τετάρτη και κάναμε διαδήλωση. Ζήσατε στις Πλάτες... όλα τα καλοκαίρια μέχρι την τετάρτη γυμνασίου, μετά πτωχεύσαμε και δεν πηγαίναμε. Αναπολώ τις μέρες εκείνες και ήταν όνειρο ζωής για μένα να αποκτήσω ένα σπίτι στις Πλάτες. Αν θα κατορθώσω να συγκεντρωθώ για να γράψω για τα θέματα που είχα ουσιαστικό ρόλο, το μόνο μέρος είναι οι Πλάτες. Με τον Τάσο Παπαδόπουλο έχετε στενή σχέση; Έχουμε πολύ φιλική σχέση χωρίς να σημαίνει ότι βρισκόμαστε συχνά.

Όταν οι γνώσεις είναι μειονέκτημα

Έχετε κάποιο στόχο; Να γράψω για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το Κυπριακό και τις εμπειρίες μου στο Ιράκ.

Έχετε μια πλούσια σε εμπειρίες ζωή. Πώς καθόρισαν τον Αντρέα Μαυρομμάτη; Με έκαναν πιο ντροπαλό. Σας λέω για πρώτη φορά κάποια πράγματα και νιώθω άβολα. Με έκαναν πιο συγκρατημένο, πιο κουμπωμένο στις εκφράσεις μου. Το να έχεις εξειδικευμένες γνώσεις στην Κύπρο, κάποτε είναι μειονέκτημα.

Γιατί; Διότι φοβούνται, δεν πρέπει να φανεί ότι κάποιος μπορεί να ξέρει κάτι περισσότερο από αυτούς. Για παράδειγμα, γίνονται τόσες συζητήσεις στη Βουλή για τα ανθρώπινα δικαιώματα και ουδέποτε με κάλεσαν να τους πω τη γνώμη μου.

Αυτό είναι παράνομο; Όχι, δεν είναι παράνομο.

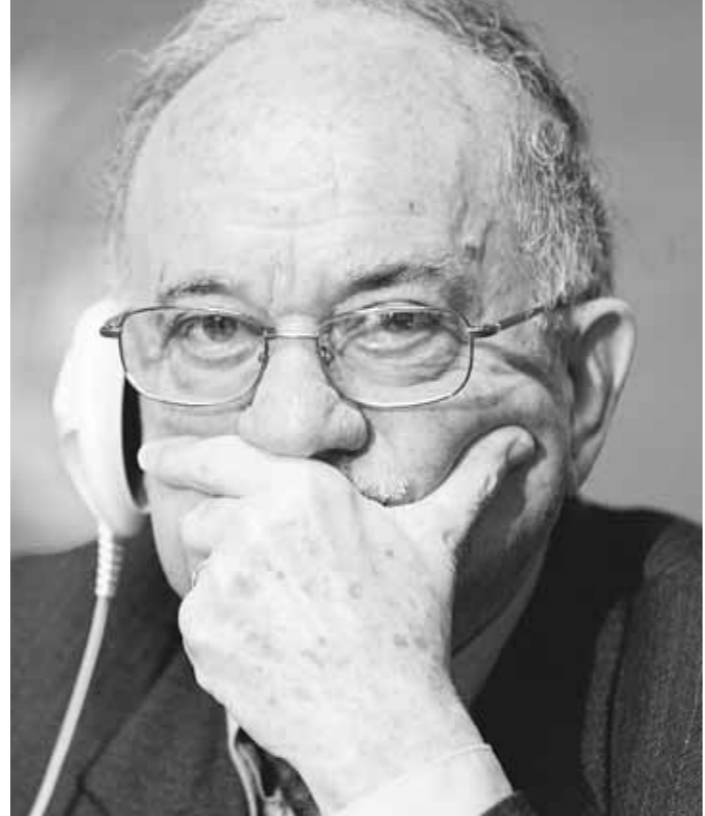
Σας έκαναν σοφότερο όλες αυτές οι εμπειρίες; Γνωρίζω πολύ περισσότερα, όμως δεν ξέρω αν είμαι σοφότερος. Συνεχώς ανακαλύπτω πράγματα για τα οποία έχω κενά.

Υπάρχει κάτι που θα θέλατε να κάνετε; Ναι, θα ήθελα να είχα πολύ μεγαλύτερη ανάμειξη ή να ζητούσαν περισσότερο τη γνώμη μου για το Κυπριακό.

Θα ήταν διαφορετικά τα πράγματα; Όχι, αλλά θα μπορούσα να τους δώσω περισσότερα επιχειρήματα και θα μπορούσα να κερδίζαμε χρόνο προτάσσοντας τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Βέβαια ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων... Ξεκινά από το σπίτι και δεν είμαστε ως κοινωνία τόσο καλοί στα ανθρώπινα δικαιώματα όσο νομίζουμε. Είμαστε πίσω. Για κάποιους παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι όταν τα παραβιάζουν οι Τούρκοι. Δυστυχώς είμαστε σε ένα βαθμό ρατσιστές και παραβιάζουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα των ξένων που ζουν δίπλα μας.

Η πεμππουσία της έκφρασης είναι η ελευθεροτυπία

Η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, της οποίας είστε πρόεδρος, γιόρτασε πρόσφατα τα δεκάχρονα της. Πόσο εφαρμόζεται το σύνθημα για σωστή ενημέρωση; Για μέ-

να δημοκρατία είναι ελευθερία της έκφρασης και η πεμππουσία της ελευθερίας της έκφρασης είναι η ελευθεροτυπία στην ευρύτερη της έννοια. Η Ευρώπη και ο σύγχρονος κόσμος έχει αντιληφθεί ότι το τίμημα της ποινικοποίησης της δημοσιογραφίας είναι πολύ μεγάλο, γι' αυτό όφειλε η Κύπρος να αποσπαστεί την αυτορρύθμιση.

Γίνεται; Πιστεύω πως η συνεργασία των δημοσιογράφων μαζί μας είναι πολύ πιο αποτελεσματική από την επιβολή προστίμων. Δεν έχουμε βελτίωση σε εποχές που προσφέρονται για εντυπωσιασμό, όπως τώρα με την προεκλογική εκστρατεία. Βγάλαμε μια ανακοίνωση για να θυμίσουμε πως υποχρέωση του δημοσιογράφου είναι να τπεί τον κώδικα και δεν του παρέχει άλλοθι το γεγονός ότι το είπα το άλφα ή το βήτα επιτελείο.

Τα δεκά χρόνια είδατε διαφορά στα ΜΜΕ; Ναι και το κρίνω από το πάθος με το οποίο υπερασπίζονται τις υποθέσεις τους όταν έλθουν ενώπιόν μας. Πόσες υποθέσεις εξετάζετε το χρόνο; Γύρω στις 25 με 30. Ποιο είναι το πιο συνηθισμένο παράπονο; Η αλήθεια των γραφθέντων ή λεχθέντων. Η καταγγελία γίνεται από τα άτομα τα οποία αφορούν τα λεχθέντα. Μετά είναι οι ηθικολόγοι που καταφεύγουν κοντά μας. Η τρίτη κατηγορία είναι μεταξύ εντύπων ή ηλεκτρονικών μέσων, που υπάρχει ανταγωνισμός και προσπαθεί ο ένας να τα βάλει με τον άλλο.

Είναι ικανοποιητικό; Ναι, σε μια σύγχρονη ευρωπαϊκή κοινωνία δουλεύει πολύ καλά το σύστημα αυτό με εξαίρεση τον κίτρινο και ηλεκτρονικό τύπο. Στην Ευρώπη δουλεύει η αυτορρύθμιση, σε εμάς είναι πιο περιορισμένη λόγω της μη συνεργασίας κυρίως των εκδοτών. Από όλες τις δουλειές που έχω κάνει, η λιγότερο πετυχημένη είναι η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας.

Λόγω κυπριακής νοστοριότητας; Μάλιστα, υπάρχει ακόμα η εντύπωση πως ο Κύπριος μαθαίνει με τον βούρδουλα. Αλλά δεν μπορείς να χρησιμοποιήσεις τη δύναμή σου, εδών φήμωπη είναι το χειρότερο πράγμα που μπορείς να κάνεις.

Κάνετε σεμινάρια ενημέρωσης των δημοσιογράφων; Ενώ προτείναμε κατ'επανάληψη στους εκδότες, ο νός η Ένωση Συντακτών θέλει να κάνει, ουδέποτε κατορθώσαμε να πείσουμε τους ιδιοκτήτες να προβούν στις αναγκαίες διευθετήσεις για να πάμε στους χώρους εργασίας και να μιλήσουμε με τους δημοσιογράφους.

Η Επιτροπή τι κάνει; Υποχρεώνεται το Μέσο να δημοσιοποιήσει την απόφασή της.